

GOSPIN PLAČ

Muka gorka Gospodina,
Isukrsta Božjeg Sina,
Po Ivanu evanđelisti,
Koji Gospi plač navisti.
Plaćnim glasom sve vas molju,
Čujte Majke sad nevolju
Kojano vas na plač zove,
Jer u gorkim mukam' plove;
Zove duše Bogu mile
Da zajedno s njom procvile.
Vi pošteni redovnici,
Isusovi nasljednici,
Slatke pjesme ostavite,
Plane glase sad počnite,
Sada crkve porušite
Te za meštrom svi tužite,
I puk na plač probudite,
Za Isusom procvilite.
Molim oče drage moje,
Skup'te sebi sinke svoje,
Te plačite Božjeg Sina,
Isukrsta Gspodina,
Koji za nas muku prima
i na križu umrijet' ima.
I vas molim, mile majke,
Ke imate svoje stanke;
Koje žalost imadoste

Kada sinke pokopaste;
Vaše kćerke porušite,
Te ih plakat naučite.
I nevjeste i djevojke,
Plaćne pjesme sad pjevajte.
Svi ostali pravovjerni,
Poslušajte srcem smjernim
Marijinu gorku tužbu
Te plaćite s njom u družbu.
Sve stvorenje sad se družu,
Tresući se s njom u tuzi.
Ondje Gospa sve predaše,
Te cvileći pogledaše
Otkuda će čuti glase
Od Isusa ki nas spase.
Eto Ivan cvileć teče -
Kao mrtva Gospa kleče.
Kad Ivana zgleđa plaćna,
Obrani je rana maćna;
Kad joj plaćno progovori,
Srce joj se sve otvori,
Popanu je teške boli
I tu pade nice doli,
Držati se već ne može,
Žalosno se prenemože.
Tad priteče Magdalena,
Primi Gospu na koljena,
Gospi sestre pritekoše,
Nad njom kose raspletoše.
Udri u plać s Magdalenom,
Za Isusom Gospodinom.
Kad se Gospi svijest povrati,
Poće Ivu zagrljati:
"Ivo, dragi, ti m' utaži
Te mi tužnoj majci kaži:
Gdje je Isus, moja dika?
To je, Ivo, zla prilika
Da ti tako k meni tečeš,
Hoću da sad to mi rečeš.
" Tada Ivan pade nice
Sakriv skutom suzno lice;
Vele gorko uzdisaše
Te on Gospi govoraše:
"Crno ruho uzmi na se
Jer ti nosim tužne glase;

Juda izda meštra svoga,
Zlim Židovim' Sinka tvoga.
Od starijih iska pomoć
Da Isusa izda obnoć,
Jerbo obdan ne smijaše,
Od mnoštva se on bojaše.
Oni vojsku pripraviše
Te je s Judom otpraviše.
Na molitvi Isus staše
Kad se vojska približaše;
Vas se krvlju on znojaše,
Tijelo umrijet ne htijaše;
Anđel s neba k njemu dođe,
Pokrijepiv ga opet pođe.
Kada Isus bi pokrijepljen,
S voljom Oca bi sjedinjen.
Eto Juda s vojskom dođe,
Suprot vojsci Isus pođe.
Kad im reče: "Kog ištete?",
Udariše svi na pete.
Pokaza im svoju krepost,
Al' na njima bijaše slijepost.
Cjelovom ga Juda izda,
U židovske ruke prida.
Kad se Juda s njim pozdravi,
Podbiše ga kao lavi,
Podbiše ga oružnici,
Pobjegoše učenici.
Tu bi, Gospe, puko kami,
Gdje ga biju palicama;
I kamenjem krutim dosti,
A oružjem bez milosti.
Kad mu zgledaš, Gospe, lice,
Zadrhtat ćeš od tužice,
Modrice mu ispričane
I sve krvlju primiješane.
Vas izranjem tude osta
I pogrđen vele dosta:
Izmučiše, Gospe, jako,
Vežuć' ruke naopako;
Od zemlje ga podigoše
Te ga strašno povedoše,
S njime Ani dotekoše,
Zločincem ga svi rekoše.
Brzo hodi da ga vidiš,

Ako vidjet Sinka želiš,
Što ti od njega, Majko, tvore,
Dokle ti ga ne umore.
"Kad to Ivan Majci reče,
Kao mrtva Gospa kleče;
Strašna groza na nju dođe,
Britki mač joj srce prođe,
Ter se stisnu kao kami,
Polivši se sva suzami;
Potamni joj suzno lice
Od tolike tad tužice
I zavapi: "Sad hodimo
Da ga živa zatečemo!"
Poče hodit jadna Mati,
Gorke suze proljevati;
Srce strijele probadahu,
Kaplje krvi kad viđahu.
Kud bi vođen tu kapahu
I po putu svud stajahu.
Kad dođoše pred dvor k Ani,
Ali bjehu tu dvorani;
Pristupiti ne smjedoše,
Jer u dvoru Isus bješe.
Izdaleka tu slušahu
Gdje Židovi vapijahu.
Jedan dignu tad desnicu
Dav' Isusu zaušnicu.
Kad to začu tužna Mati,
Poče suze proljevati:
Ajme, Sinko, željo moja,
Jadna ti je Majka tvoja!
Ajme, Sinko, ti li primi
Zaušnicu među njimi!
Nemilo te, Sinko tvore,
Dokle mi te ne umore.
Ajme, Juda himbeniče,
Prezločesti učeniče,
Ti prodade meštra svoga
Zlim Židovim Sinka moga.
Što ti skrivi moj Sin mili
Te ti tako men' ucivilo?"
Netom Gospa riječ izusti,
Iz dvora se narod pusti.
Prije nego u dvor dođe,
Hitro Isus svezan prođe,

I zavapi: "Ajme, Sinu,
Što mimo me šuteć' minu?
Što toliko hitro bježiš,
Ali me se Majke stidiš?
Obazri se zlato moje,
Marija te Majka zove."
Koje srce kao kami,
Plakalo bi tad suzami.
Kad podoše s njim bježeći,
Pade Majka tu cvileći.
Odahnut mu ne dadoše
Dok Kaifi dotekoše.
Vas puk poče na nj vapiti
I još krivo svjedočiti
Da iznosi zakon novi
Po svim zemljama cesarovim,
Te puk mami naglim činom,
Čineći se Božjim Sinom.
Još bijahu primaknuli,
Vapijući: "Mi smo čuli:
'Mogu crkvu razoriti
I u tri dni sagraditi.'"
Sav puk na njeg vapijaše,
Ali Isus šuteć' staše.
Usta Kaifa te mu pri'ti:
"Ti Sin Božji hoćeš biti?"
Na nj se Isus ne ispriječi,
Neg' mu reče ove riječi:
"Dobro jesi rek'o i sam
Da Sin Božji pravi jesam.
Od sad ćeš me ti vidjeti
U oblaku prihoditi
Na nebesa uzhodeći,
S desnu Oca ja sjedeći."
Kad Kaifa to razumi,
Zlo namisli i naumi,
Razdre skute svoje ljuto
I zavapi glasom kruto:
"Ne ištite već svjedoke,
Ne čuste li ove psovke?"
Kad Židovi razumiše,
Svi iz glasa zavapiše:
"Na smrt njega da vodimo
Da već vrijeme ne gubimo.
K Pilatu ga!", svi rekoše

Onda s njime potekoše.
Na obraz mu svi pljuvahu,
Pred Pilatom govorahu:
"Sudi da ga umorimo,
Jer ga kriva nahodimo;
Jer puk mami naglim činom,
Čineći se Božjim Sinom."
Ali Pilat to znađaše
Da pravedan Isus biše,
I zavidnost poznaše,
Suditi ga ne htijaše.
Tad u gradu Irud stase,
S Pilatom se zlo gledaše;
K Irudu ga Pilat šalje
Da mu Irud sudi dalje.
Vodeći ga tako ružno,
Za njim Majka cvileć' tužno
Vapijaše željno tada:
"Dragi Sinko, kud ćeš sada?"
Kad dođoše pred Iruda,
Poče Irud tražit' čuda:
"Eto vino, eto voda,
Čini čudo kod naroda;
Ja ne ištem sada ino
Neg' od vode čini vino,
Ko si prije ti činio,
I narode začudio."
Mnoge riječi govoraše,
Ali Isus šuteć' staše.
Tad se Irud rugat' počeo,
Da je mahnit jošte reče,
I pogrđi Božjeg Sina,
Isukrsta Gospodina.
Bijelu krpu na njegov' stavi,
K Pilatu ga pak otpravi;
Mir s Pilatom učinivši,
K njem Isusa povrativši.
Odatle ga povedoše
I Pilatu potekoše.
Kad dođoše s njim na vrata,
Unidoše pred Pilata.
Pred Pilatom vapijahu,
Protiv njemu govorahu:
"Sudi da ga umorimo,
Jer ga kriva nahodimo.

O Pilate, sad ga sudi
Te nas više ti ne trudi."
Pilat poče tad misliti
Kako će ih umiriti,
Kako bi se ukrotili
I na smrt ga ne prosili;
A za puku ugoditi,
Čini njega bičem biti.
Tu ga biše mnogo ljuto,
Privezaše k stupu kruto;
Krv ga svega oblijevaše
I po zemlji tecijaše.
Šest hiljada biča biše
I šest stotin' jošte više,
I šezdeset i šest više
Što Židovi udariše.
Tad pred dvorom Majka staše
Te žalosno uzdisaše:
"Ajme, Sinko, dušo moja,
Jadna ti je Majka tvoja,
Ne dadu mi k tebi prići,
Sad mi hoće život dići;
Čujem, Sinko, gdje te biju,
Gdje te bičem udaraju,
Ali tužna tvoja Mati
Ne može ti pomoć dati."
Kad u Isus Majku plakat',
I sam tužno poče jadat'.
Od stupa ga odvezaše
I po dvoru potezaše,
U skerlet ga oblačahu
I oči mu zatvarahu,
Po obrazu udarahu,
Rugajuć' se govorahu:
"Prorokuj nam tko te udri
Ako s' Isus ti premudri?"
Neki tada pritekoše,
Trnjem krunu opletoše.
Kad trnovu krunu sviše,
Na glavu mu postaviše,
Nabiše je sa svih strana
Da mu dođe do moždana.
Koje srce da ne plače
Smišljajući oštre drače?
Sina Božjeg okruniše;

Trnja glavu napuniše;
Sav mu obraz krvav biše,
Ne može se reći više.
Pokaza ga Pilat puku,
Uhvativ ga sam za ruku,
Da ga vide okrunjena,
Po svem tijelu izranjena,
Ne bi li se ukrotili
Te ga na smrt ne prosili.
Oni većma vapijahu:
"Propni njega!", govorahu.
Tada Pilat sve znađaše
Da himbeno predan biše.
Umirit ih hotijaše,
Zato njima govoraše:
"Nahodim ga bez krivine,
Nije pravo da pogine.
Pustite ga rad' blagdana,
A propnite Barabana,
Jer je vazda zao bio
I ubojstvo učinio."
Barabana svi prošahu,
Na Isusa vapijahu
Da puk mami naglim činom
Čineći se Božjim Sinom.
Kad ču Pilat prijjetnje puka,
Popada ga strah i muka.
U palaču unišavši,
Upita ga: "Otkuda si?"
Ništa Isus tad ne veli,
Al' mu Pilat ovo veli:
"Ja te mogu pogubiti
I mogu te otpustiti."
Isus reče: "O Pilate,
Što me pitaš stvari za te?
Da ti nije ozgor dato,
Ne bi im'o oblast na to:
I koji me tebi prida,
Vele veći on grijeh ima."
Otad Pilat hotijaše
Da ga pusti nastojaše,
Al' Židovi vapijahu:
"Propni njega!", govorahu,
"Jer ako ga ne pogubiš,
Cezarovu milost gubiš,

Jer se kraljem našim čini,
Te Cezarov on puk buni:
Ne imamo mi sad kralja,
Neg' slušamo svi Cezara."
Cezarom mu zaprijetiše
I još k tomu podmitiše.
Pilata htijuć njim' ugodit,
A zlo blago sebi dobit',
Izvede ga tad Pilate
Na sud mjesto Litostrate.
Blizu ura šesta biše
Kad Isusa osudiše.
Pilata puku govoraše
Da pravedan on bijaše,
Te se umi tude vodom,
Opra ruke pred narodom.
Kada Pilata ruke umi,
Reče da ga svak razumi:
"Kad na moju sada ne bi,
Propnite ga vi po sebi;
Nahodim ga bez krivine,
Nije pravo da pogine:
Čist od krvi hoću biti
Koji ćete vi proliti;
Nit' uzimam na se toga
Krv čovjeka pravednoga,
A vi ćete pak viditi
Što će vam se dogoditi."
Tad Židovi dotekoše,
I Pilatu svi rekoše:
"Krv njegovu mi primamo,
Svrhu djece uzimamo."
Sami sebe osudiše
I ludo se izgubiše.
Pravedna ga Pilata htješe.
Upisano ime biše
Da se Isus zovijaše,
Kralj židovski da bijaše.
To Židovim' žao biše
Te Pilatu svi rekoše:
Da to pismo on ne piše,
Jer židovski kralj ne biše.
"Ja sam tako dobro pis'o,
Ne promijenih svoju mis'o."
Osudu mu tude štije,

Pred svim pukom nav'jestiše.
Konopom ga pak vezaše
I križ teški nosit' daše.
Umiljeno taj križ primi,
Zagrliv ga pođe s njimi.
Sav puk za njim tecijaše,
Vidjeti mu smrt željaše.
Mnoge žene tu bijahu,
Za njim plačne sve idahu.
Obazre se Isus na nje
Te im reče tužno stanje:
"Ne plačite, žene, mene,
Neg plačite same sebe,
I plačite sinke vaše
Koji mene na smrt daše,
Jer će vrijeme brzo biti,
Tužno ćete govoriti:
Blažene su ne rodivši
I prsima ne dojivši:
Planine se oborite,
Te nas žive pomorite.
Kad vam budu grad posjesti,
Djecu ćete svoju jesti:
To će vam se sve zgoditi,
Ne htjeste se pokoriti."
Isus reče govoreći,
Pođe putem križ noseći.
Za njim Majka gledijaše.
Sva se suzam' oblivaše.
Prignu Isus glavu dračnu
Da ne vidi Majku plačnu.
Priteče mu tužna Mati,
Al' ne može njeg' poznati;
Jer nagrđen vele biše,
S razbojnicim' tad iđaše;
Nego Ivan tu doteče,
"Gle ti Sinka!", Majci reče.
Kad Marija Sinka zgleda,
Studenija bi od leda;
Padne pred njim tu cvileći,
Sinu svome govoreći:
"Postoj, Sinko, dušo moja,
Žalosna je Majka tvoja,
Da te zgleda tvoja Majka,
Na čas ovi od rastanka."

Isus Majku tad vidjevši
Pade k zemlji križ pustivši,
Suze poče s njom roniti,
Majci svojoj govoriti:
"Ti se, Majko, prenemagaš,
Meni veću tugu davaš.
Neka, Majko, muku trpim,
Neka mukom svijet otkupim.
Ako ćeš mi pokoj dati,
Nemoj, Majko, već plakati."
Tada Gospa progovori,
Sinu svomu odgovori:
"Ajme, Sinko, što to reče,
Kakve l' riječi sad izreče?
Ti umireš, dušo, moja,
Što će tužna Majka tvoja?"
Tu na zemlji Isus staše,
Već križ nosit' ne mogaše.
Tad Židovi pritekoše
I Šimuna privedoše,
Daše njemu križ nositi,
A Isusa zlo voditi.
Majku s njime razd'jeliše
I još više rascviliše.
Tu Isusa povedoše
I na mjesto dovedoše
Kalvarija što se zvaše,
Gdje puk skupljen vas bijaše.
Tude na križ s njim udriše
I sve rane povrijediše;
Probodoše ruke noge,
Zadaše mu tuge mnoge.
Ponoviše njemu rane,
Krv poteče na sve strane.
Od tolike tad bolesti
On proplaka vele dosti.
Tad bi propet sin Marije
Na vrh gore Kalvarije.
Kada Gospa blizu dođe,
Već na križu Sinka nađe;
Sva od tuge tu drhtaše,
Uz križ ruke uzdizaše:
"Ajme, Sinko, što to činiš,
Što me na križ svoj ne primiš;
Primi, Sinko, na križ mene

Nek' i moje lice vene,
Da na križu tebe družim,
Pored tebe da ja tužim!
Vidim, Sinko, da skončavaš,
Tužnu Majku kom' ostavljaš
Isus Majku kad slušaše,
Veću muku tad imaše.
Prem' na križu visijaše,
Plaćnu Majku on tješaše,
I videći da se muči.
Ivanu je preporučī:
"Evo t' Ivan moj predragi,
Nek' ti bude sinak blagi,
A ti budi njemu mati,
i sinom ga počni zvati."
Ivanu se pak obrati:
"Evo t', Ivo, moja mati,
Sad je imaš ti primiti,
Nek' je tvoja nova mati;
A kad budem izdisati,
Ne daj Majci križ gledati."
Gospa Ivu tad grljaše,
Suzama se polijevaše:
"Zdrav mi budi, novi sinu",
Sve veselje Majku minu.
Ivan Gospu tad tješaše,
Vas se suzam' obl'jevaše.
Magdalena vapijaše,
Križ Isusov zagrljaše:
"Oh, Isuse, meni prosti
Što sagriješih u mladosti."
Isus tada vapijaše
Ina križu put' iskaše.
Tu Židovi pritekoše,
Žuč, kvasinu donesoše,
Spužvu jednu napuniše
Pa Isusu piti daše.
Kad okusi, ne htje piti,
Nego Ocu govoriti:
"Svršen mi je trud i muka
Što je podnih za grješnika,
Sad te, Oče, vele molim
Za svu muku kom se bolim,
I za ljubav ku mi nosiš
Da ovomu puku prostiš.

Što mi čine, sad ne znaju,
Daj im milost nek' se kaju."
Kada Isus riječ izusti,
Prignu glavu, duh ispusti.
Kada glavu Isus prignu,
Tad sva tuga Majku stignu.
Po ti način tad procvili
Da svud tužan glas razdi'li.
Nebo uze tamnost na se,
Jer izdahnu koj nas spase;
A zemlja se trese kruto,
Gdje Marija cvili ljuto.
Strahovita trešnja nasta,
Kamenje se pusto rasta,
I grobovi otvoriše,
Mrtvi iz njih izadoše.
Tmine zemlju svu pokriše,
Po svem svijetu tamno biše
Od vremena tad šestoga
Do vremena devetoga.
Ta čudesa tude biše
I strahote jošte više.
Prestrašeni svi tu stahu;
"Sin je Božji", govorahu.
A i stotnik to videći,
On zavapi govoreći:
"Prav doista ovaj biše
I prava ga pogubiše."
Longin s vojskom tu bijaše,
S jednim okom ne viđaše.
Premda dobro on znađaše
Da Isukrst mrtav biše,
On od svoje zloće hoti
Kopljem njega udariti.
Tad poteče krv i voda
Na spasenje sveg naroda;
Na Longina kaplja pade,
Odmah okom zdrav ostade.
Kad to čudo Longin vidi,
Isukrsta odmah sli'di:
U prsa se udaraše
I proštenje on pitaše.
Tad pod križem Majka staše
Te žalosno uzdisaše:
"Ajme, križu, prigni mi ga,

Moj je Sinak, ne drž' mi ga."
Kad Židovi sve svršiše,
Odjeću mu razdijeliše;
Oda nje se tu srećkaše
Koja koga zapadaše.
Pa se u grad povратиše,
Jer već i noć blizu biše.
Jadna Majka to vidjevši,
Pade nice križ pustivši;
Krv po zemlji cjelivaše:
"Ajme, Sinko", vapijaše,
"Kad me Anđel pozdravljaše,
Meni Majci govoraše:
O Marijo, zdrava bila,
Veselje si zadobila,
Sina Božjeg roditi ćeš
I vesela uvijek bit ćeš;
A sad tvrdnem kano sti'na
Gledajući mrtva Sina."
Tu pravedni Josip biše
I Nikodem još odviše,
Isusovi nasljednici
I skroviti učenici,
Te Pilata tad moliše,
Mrtvo tijelo isprosiše.
Sa križa ga skinuv milo
Da polože u grob ti'lo,
Da u petak ne ostane,
Da subota ne zastane,
Jer subota blagdan biše
U Židova tad najviše.
Kad metnuše uz križ skale,
Tad ne biše suze male;
Kad mu krunu tu skinuše,
Tad žalosti mnogo biše;
Kad mu čavle izdirahu,
Majci srce razdirahu.
Uz križ ruke podizaše:
"Dajte mi ga", vapijaše.
Snimivši ga Majci daše,
Jer od tuge umiraše.
Majka Sinka tu grljaše,
I suzama oblijevaše,
Od žalosti jedva staše,
Sinu svome govoraše:

"Koji grijesi tvoji biše,
Da te tako umoriše?
O studence žive vode,
Lijep nauče duše moje,
Vele ti si presahnuo,
Ne vješt mi se učinio.
Ajme, tvoje lice bijelo,
Vele ti je pobljedjelo;
Tvoje oči kada mrahu,
Kao žarko sunce sjahu,
A sada su potamnile
I svu svjetlost izgubile;
Tvoja usta, Sinko, medna,
Gorke žuči napojena;
Ajme, ruke premedene,
Ke su sada probodene;
Ajme, prsa ljuta rana,
Što preda mnogom biše dana.
Čavli noge izraniše,
Po svem svijetu ke hodiše.
Ajme, tvoji biči ljuti,
Zlo ti srce moje ćuti,
S kojim su te ljuto bili,
Moj predragi Sinko mili.
Puk nemili te' umori,
Koga s Ocem ti sam stvori;
Kog' izvede iz Egipta
I manom ga još napita,
I dobra mu svaka dade,
A on toga ne poznade,
Već krv tvoju tako proli,
Meni gorke dade boli."
Mirisom ga pomazaše,
Jer običaj takav bješe.
Kad ga u grob ponesoše,
Gospa glasom vapijaše:
"Ajme, Sinko, to sad što je,
Da ne pukne srce moje;
Da me s tobom pokopaju,
Nit me ovdje ostavljaju."
Kad ga u grob postaviše,
Plača, tuge mnogo biše.
Od groba se od'jeliše
Pak sa Gospom svi cviliše,
Tuge plača mnogo biše,

Ne može se reći više.
Dragi puče, sad se smili
Te sa Gospom i ti cvili,
Na koljena dolje pani,
Gospodinu tvom uzdahni:
Slava tebi, Svemogućí,
Koj' nas spasi umirući,
Tebi slava i poštenje,
Nam' grješnicim daj proštenje.
Sine Božji, budi hvaljen
Po sve vijeke vjekov'. Amen